

V Bratislave, 29. 03. 2022

V súlade s ustanovením § 19 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) v spojení s ustanovením § 61 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) podávam

rozklad

proti rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu (ďalej tiež „NBÚ“ alebo „úrad“) o nesprístupnení informácie č. 04317/2022/KÚ/OPS-003 zo 14. 03. 2022, ktorým NBÚ nevyhovel žiadosti o informácie z 02. 03. 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorou som žiadal sprístupniť rozhodnutia NBÚ podľa § 27b ods. 2 zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon č. 69/2018 Z. z.“), ktoré NBÚ vydal od účinnosti tohto ustanovenia (§ 27b ods. 2 zákona č. 69/2018 Z. z.) do 02. 03. 2022 19.00 hod.,

pretože

napadnuté rozhodnutie bolo vydané v rozpore s ustanoveniami § 3 ods. 1, § 46 zákona č. 71/1967 Zb., § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. v spojení s § 13 zákona č. 211/2000 Z. z.

I.

Nesprávne právne posúdenie,
uplatnenie § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. v rozpore s jeho znením a účelom

NBÚ opiera napadnuté rozhodnutie o tvrdenie, že „z dikcie § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. explicitne vyplýva potreba obmedzenia prístupu tretích strán k informáciám získaným úradom na základe zákona č. 69/2018 Z. z. alebo v súvislosti s ním“. Toto tvrdenie je v logickom rozpore s explicitným znením ustanovenia § 12 ods. 8 zákona č. 69/2019 Z. z.

Ustanovenie § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. znie: „Informácie a osobné údaje získané na základe tohto zákona alebo v súvislosti s ním môže úrad použiť len na plnenie úloh podľa tohto zákona.“

Explicitné znenie tohto ustanovenia nedáva NBÚ právomoc nesprístupniť podľa zákona č. 211/2000 Z. z. informácie získané NBÚ na základe zákona č. 69/2018 Z. z. Toto ustanovenie (§ 12 vrátane jeho ods. 8) upravuje rozsah a podmienky použitia informácií, ktoré NBÚ spracováva na základe zákona č. 69/2018 Z. z. Z dotknutého ustanovenia napríklad vyplýva, že NBÚ informácie získané na základe zákona č. 69/2018 Z. z. nesmie použiť na plnenie iných úloh, napr. v oblasti ochrany utajovaných skutočností.

Explicitné znenie ustanovenia § 12 ods. 2 zákona č. 69/2018 Z. z. nezbavuje NBÚ právnej povinnosti sprístupniť informácie získané a/alebo vytvorené na základe, resp. v súvislosti so zákonom/om č. 69/2018 Z. z. podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

Rozhodnutie o blokovaní podľa § 27b zákona č. 69/2018 Z. z. pritom nie je informáciou ani osobným údajom získaným na základe zákona č. 69/2018 Z. z., nanajvýš je takéto rozhodnutie informáciou, ktorá bola vytvorená na základe zákona č. 69/2018 Z. z. (nie získaná),

čo opäť vylučuje úradom zvolený výklad § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z., podľa ktorého by toto ustanovenie malo umožňovať odopretie prístupu k informáciám postupom podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

Ak by zákonodarca mal v úmysle ustanovením § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. vylúčiť uplatnenie zákona č. 211/2000 Z. z. na administratívne rozhodnutia NBÚ vydané podľa zákona č. 69/2018 Z. z. (zbaviť NBÚ právnej povinnosti sprístupniť podľa zákona č. 211/2000 Z. z. informácie získané a/alebo vytvorené na základe zákona č. 69/2018 Z. z.), formuloval by toto ustanovenie explicitne vzhľadom na takto zamýšľaný účel, ako to urobil už opakovane v iných oblastiach, ktoré sa dotýkajú aj pôsobností NBÚ; napr. § 12 ods. 3 zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších právnych predpisov podľa ktorého „citlivá informácia sa nesprístupňuje podľa osobitného predpisu“ s odkazom na zákon č. 211/2000 Z. z., alebo rafinovanejšie znenie § 17 ods. 9 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších právnych predpisov, podľa ktorého „na (...) sprístupňovanie údajov z (evidenc[ií] a informačn[ých] systém[ov] informačnej služby sa nevzťahujú osobitné predpisy“ s odkazom i na zákon č. 211/2000 Z. z.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) môže úrad konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 26 ods. 4 ústavy musí mať akékoľvek obmedzenie práva vyhľadávať a šíriť informácie oporu v zákone, opretie takéhoto obmedzenia podzákonnou právnou normou alebo vytvorením právomoci (umelým konštruktom) na základe ustanovenia zákona bez explicitnej opory v jeho ustanovení je v demokratickom a právnom štáte neprijateľné.

Aj „Ústavný súd (SR) upriamuje pozornosť na zmysel a účel (zákona č. 211/2000 Z. z.), ktorým je vytvorenie právneho rámca pre realizáciu základného práva jednotlivca na informácie a zároveň umožnenie verejnej kontroly výkonu verejnej moci, ktoré sú v slobodnej demokratickej spoločnosti a v právnom štáte veľmi prospešné a žiadúce. Z uvedených dôvodov je (zákon č. 211/2000 Z. z.) koncipovaný tak, že povinné osoby sú v zásade povinné na žiadosť poskytnúť všetky informácie týkajúce sa výkonu verejnej moci, ktorými disponujú. Z tejto generálnej klauzuly (zákon č. 211/2000 Z. z.) určuje výnimky zo sprístupnenia údajov. Rovnako aj osobitné zákony (napr. zákon o utajovaných skutočnostiach) môžu určiť, že niektorá informácia sprístupneniu nepodlieha. Vzhľadom na to, že určenie takýchto výnimiek je svojou povahou obmedzením základného práva na informácie, musí vždy spĺňať atribúty čl. 26 ods. 4 ústavy. Medzi ne patrí aj právna sila prameňa práva, ktoré ustanovuje takéto výnimky, teda že ich možno ustanoviť len zákonom. Pokiaľ povinná osoba nedisponuje konkrétnou zákonnou normou, ktorá by sprístupnenie informácie vylučovala, je povinná požadované informácie sprístupniť. Žiadne odmietnutie sprístupnenie informácie nemožno odôvodniť teoretickou koncepciou bez opory v zákonomnom texte.“¹

Výklad ustanovenia § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. zvolený úradom je nielen v rozpore s explicitným znením tohto ustanovenia, ale tiež opomína jeho zmysel a účel, a naň nadväzujúcu výnimku.

Zákonodarca ustanovenie § 12 zákona č. 69/2018 Z. z. pomenoval titulom *Mlčanlivosť a ochrana osobných údajov*, pretože v jednotlivých odsekoch sú vymedzené podmienky spracúvania osobných údajov v súvislosti s činnosťou (nielen úradu) podľa zákona č. 69/2018 Z. z. Odsek 2 definuje povinnosť mlčanlivosti vo vzťahu k informáciám získaným

¹ § 19 nálezu ÚS SR, sp. zn. II. ÚS 522/2021 z 03. 02. 2022

a spracovávaným podľa zákona č. 69/2018 Z. z. Nasledujúce ustanovenia nadväzujú na ods. 1 a 2, keď normujú ďalšie súvisiace aspekty spracúvania osobných údajov a mlčanlivosti (napr. zodpovednosť za škodu, ochranu údajov a pod.). V tomto kontexte preto treba vnímať aj ustanovenie odseku 8.

Uvedený výklad potvrdzuje dôvodová správa² i odborná spisba³, ktoré ani náznakom nepripúšťajú, že by ustanovenie § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. slúžilo na vylúčenie právnej povinnosti úradu sprístupňovať rozhodnutia (resp. informácie) vydané a/alebo získané podľa zákona č. 69/2018 Z. z. Naopak, tieto pramene jednoznačne vykladajú celé ustanovenie § 12 vrátane ods. 8 výhradne v kontexte normovania mlčanlivosti a ochrany osobných údajov v súvislosti s činnosťami podľa zákona č. 69/2018 Z. z.

Ak platí, že ustanovenie § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. je iba parciálnou právnou úpravou mlčanlivosti, potom toto ustanovenie neobstoí ako základ na nesprístupnenie informácií, pretože podľa § 13 zákona č. 211/2000 Z. z. sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. sa nepovažuje za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa osobitných zákonov.

Pre úplnosť a korektnosť odvolacej argumentácie dodávam, že jediný zdroj⁴ pripúšťa, že úradom zvolený výklad § 12 ods. 8 zákona č. 69/2018 Z. z. by mohol byť validný a to komentár *Chlipalu a kol.*, ale v smere autormi zvoleného výkladu je tento nepresvedčivý, pretože preň neponúkajú žiadne podporné argumenty a autori komentára zároveň sami pripúšťajú, že nemusí byť správny, keď výklad rámcujú slovom „pravdepodobne“.

Z vyššie uvedených dôvodov mám za to, že NBÚ vec nesprávne právne posúdil, teda aplikoval na správne zistený skutkový stav nesprávne ustanovenie hmotnoprávneho predpisu. Úrad tým porušil zásadu zákonnosti zakotvenú v § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb., čím napádané rozhodnutie nemá kvality požadované v § 46 zákona č. 71/1967 Zb.

II.

Ústavnoprávne aspekty veci

Podstatou veci je snaha o sprístupnenie príkazov na blokovanie „škodlivého obsahu“, resp. „škodlivých aktivít“, pričom k 21. 03. 2022 12.01 hod. úrad podľa informácií na svojom internetovom sídle evidoval vydanie 4 príkazov smerujúcich proti internetovým spravodajským a publicistickým portálom: hlavnespravy.sk, armadnymagazin.sk, hlavnydennik.sk a infovojna.bz. K momentu podpísania tohto rozkladu nebol zverejnený žiaden z týchto príkazov a nemám vedomosť, že by bol sprístupnený inému žiadateľovi v intenciách zákona č. 211/2000 Z. z.

Zmyslom prístupu k požadovaným príkazom je verejná kontrola činnosti NBÚ, ktorá v okolnostiach konkrétneho prípadu spočíva v uplatňovaní jedného z najextenzívnejších zásahov do slobody prejavu a práva na slobodné vyhľadávanie a šírenie informácií (blokovania). Je spoločensky žiadúce, aby existovala verejná diskusia o dôvodoch, ktoré NBÚ viedli, resp. vedú k uplatňovaniu oprávnenia blokovať určité informačné zdroje.

Transparentnosť rozhodovacej činnosti NBÚ je kľúčová tiež pre naplnenie predvídateľnosti ďalších (budúcich) rozhodnutí o blokovaní, tzn. vydavateľa, vysielateľa a iní kolektívni a individuálni tvorcovia si na základe sprístupnených rozhodnutí môžu tvoriť mienku o tom,

² VII. volebné obdobie NR SR, parlamentná tlač 763, dôvodová správa, str. 37-40

³ ANDRAŠKO, J. a kol. Zákon o kybernetickej bezpečnosti. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o. 2018 s. 156

⁴ CHLIPALA, M. a kol. Zákon o kybernetickej bezpečnosti. Komentár. Bratislava: EUROKÓDEX, s. r. o. 2019 s. 112

aké informačné činnosti sú úradom akceptované a aké informačné činnosti úrad vyhodnocuje ako „škodlivé“, a tomu prispôbiť svoje správanie tak, aby sa hrozbe blokovania vyhli alebo ju minimalizovali. Kabinetný výkon verejnej moci je škodlivý, pretože je náchylný na zneužívanie. Je pritom bez právneho významu, či samotný úrad považuje rozhodnutia o blokovani za dostatočne informačne „zaujímavé“ alebo „hodnotné“ (nemajúce hlbšiu výpovednú hodnotu pre laickú verejnosť), pretože napr. už len tá skutočnosť, že rozhodnutia o blokovani môžu byť pozorovateľmi hodnotené ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov (z dôvodu, že úrad v konaní o blokovani využíva klasifikované podklady) je spôsobilá vyvolať diskusiu, polemiku. Ústavný súd SR opakovane chráni slobodu prijímať a šíriť informácie najmä v prípadoch informácií, ktoré vzbudzujú vášnivú diskusiu, polarizujú spoločnosť a poznanie, čo je rozhodne aj prípad rozhodnutí o blokovani podľa § 27b zákona č. 69/2018 Z. z.

Slobodu šíriť a prijímať informácie možno obmedziť za účelom ochrany bezpečnosti štátu i verejného poriadku, každý takýto zásah však musí byť kontrolovateľný a pretože ide o zásah nie do individuálnej slobody alebo práva, ale aj do práva bližšie nespresneného počtu konzumentov portálov, ktorí sami o sebe nemôžu proti takémuto zásahu namietat (podať správnu žalobu), mal by takýto zásah podliehať i verejnej kontrole.

Na záver dodávam, že cieľom snahy o prístup k požadovaným príkazom na blokovanie nie je ospravedlňovať alebo inak legitimizovať činnosť zablokovaných spravodajských a publicistických portálov. Som presvedčený, že štát má mať právo zasiahnuť proti (informačným) operáciám cudzích mocností realizovaných v Slovenskej republike, ale takéto oprávnenie musí byť vzájomne vyvážené napríklad aj povinnosťou podrobiť sa (do určitej miery) verejnej kontrole.

III.

Petit

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti navrhujem, aby odvolací orgán preskúmal napadnuté rozhodnutie a spis na vec sa vzťahujúci a vydal toto

rozhodnutie

- I. Rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. 04317/2022/KÚ/OPS-003 zo 14. 03. 2022 **sa zrušuje**.
- II. **Vec sa vracia** Národnému bezpečnostnému úradu na ďalšie konanie.

(podpísané elektronicky)

Adam Valček

